

ХУЛОСАИ КОМИССИЯИ ЭКСПЕРТИИ

шурои муштаракӣ диссертатсионии 6D.KOA-057 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Институти геология, сохтмони ба заминчунбӣ тобовар ва сейсмологияи АМИТ ба диссертатсияи Кароматуллои Юсуф дар мавзуи «Ҷанбаҳои геоэкологии таъсири истихроҷи конҳои ангишти нишебии ҷануби қаторкӯҳи Ҳисор ва арзёбии устувории минтақа» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои геология минералогӣ аз рӯйи ихтисоси 1.6.32. Геоэкология

Комиссияи экспертиӣ дар заминаи шурои муштаракӣ диссертатсионии 6D.KOA-057 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Институти геология, сохтмони ба заминчунбӣ тобовар ва сейсмологияи АМИТ оид ба диссертатсияи Кароматуллои Юсуф дар мавзуи «Ҷанбаҳои геоэкологии таъсири истихроҷи конҳои ангишти нишебии ҷануби қаторкӯҳи Ҳисор ва арзёбии устувории минтақа» дар ҳайати се нафар интихоб карда шуданд:

1. Мамадризохонов Акбар Алихонович – узви шуро, доктори илмҳои биологӣ аз рӯйи ихтисоси 1.6.32. Геоэкология, раиси комиссия;
2. Лоикзода Мустафо Лоик – узви шуро, номзади илмҳои геология минералогӣ аз рӯйи ихтисоси 1.6.32. Геоэкология, аъзои комиссия;
3. Муродзода Аброр Аҳрор – узви шуро, номзади илмҳои геология минералогӣ аз рӯйи ихтисоси 1.6.26. Геология, ҷустуҷӯ ва иктишофи канданиҳои ғоиданоки саҳт, минерағения, аъзои комиссия.

Мавзуи кори диссертатсионии Кароматуллои Юсуф актуалӣ буда, дар он омӯзиши ҷанбаҳои геоэкологии таъсири истихроҷи конҳои ангишти нишебии ҷануби қаторкӯҳи Ҳисор мавриди омӯзиш қарор дода шудааст. Инчунин, мӯҳтавои диссертатсия муайян намудани хусусиятҳои геоэкологии майдони конҳои ангишти минтақаи нишебии ҷануби қаторкӯҳи Ҳисор дар давраи истихроҷ ва коркарди ангишт, ки ба тағйирёбии ландшафт, релеф, орогидрография ва олами наботот дучор гардидааст.

Барои дар амал ҷорӣ намудани мақсадҳои дар пешгузошташуда ҳалли вазифаҳои зерин дар назар дошта шудааст.

- омӯзиши хусусиятҳои геоморфологии минтақаи таҳқиқотӣ;
- азхудкунии хусусиятҳо ва ҷанбаҳои гидрометеорологии минтақа;
- таҳлилҳои лабораторӣ барои ошкор намудани таркиби кимиёвии обҳои рӯизаминӣ ва зеризаминӣ;

- муайян намудани ҷанбаҳои геоэкологии минтақаи таҳқиқотӣ ҳангоми таъсири техногенӣ;
- муайян кардани вазъи орогидрографии минтақа;
- тартиб додани харитаҳои муҳандисӣ-геоэкологӣ ва табиӣ;
- омода намоеи ҷораҳои ҳифзкунандаи табиӣ оид ба беҳбуд бахшидан ба фазои геоэкологии минтақаи таҳқиқотӣ.

Навоварии илмӣ натиҷаҳои таҳқиқот дар ҷанбаи назариявии навоварии таҳқиқот усулҳои таҳлилӣ, омӯрӣ, эътимоднокии натиҷаҳо, мушоҳида, натиҷаҳои экспедитсияҳои илмӣ-таҳқиқотӣ имконият доданд, ки аввалин бор хусусиятҳои шароити геоэкологии минтақаи истихроҷ ва коркарди конҳои ангишт ошкор ва муқаррар карда шуданд; бори аввал хавфҳои геологӣ вобаста ба фаъолияти техногенӣ истихроҷ ва коркарди конҳои ангишт арзёбӣ гардидаанд; аввалин маротиба харитаҳои хавфҳои табиӣ-геоэкологӣ ва арзёбии таъсирбахшии онҳо ба муҳити геоэкологӣ тартиб дода шуданд; ҷораҳо ва тавсияҳо доир ба паст кардани таъсиррасонии хавфҳои табиӣ, экологӣ ва техногенӣ таҳия карда шуданд.

Мавзӯи кори диссертатсионӣ ба шиносномаи таҳассуси илмӣ асоснок буда, таҳқиқоти диссертатсионӣ ба талаботи бандҳои зерини шиносномаи ихтисоси илмӣ 1.6.32. Геоэкология мувофиқат мекунад:

3. Арзёбии ҳолати речаи обии ҳудудҳо ва оқибатҳои геоэкологии тағйирёбии он вобаста ба тағйирёбии андозаҳои иқлим. Таҳлили геоэкологии таъсири танзими ҷараёни дарёҳо ба экосистемаҳои обӣ, соҳилӣ-обӣ ва заминӣ, инчунин асосноккунии роҳҳои ҳифз ва барқарорсозии экосистемаҳои обӣ ва заминӣ.

14. Динамика, механизм, омилҳо ва қонуниятҳои рушди равандҳои хатарноки табиӣ ва технотабиӣ, лешгӯии рушди онҳо, арзёбии хатар ва хавф, идоракунии хавф, ҷораҳои пешгирикунанда барои коҳиш додани паёмадҳои равандҳои фалокатбор, ҳифзи муҳандисии ҳудудҳо, биноҳо ва иншоот.

17. Ҷанбаҳои геоэкологии рушди устувори минтақаҳо.

18. Арзёбии геоэкологии ҳудудҳо. Усулҳои муносири харитасозии геоэкологӣ, системаҳои иттилоотӣ дар геоэкология. Таҳияи асосҳои илмӣ экспертиза ва назорати давлатӣ дар соҳаи экологӣ.

Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқи диссертатсия. Натиҷаҳои илмӣ-амалӣ, ҳулоса ва тавсияҳои дар рисолаи диссертатсионӣ оварда, пурра асоснок ва дақиқ карда шудаанд. Ҳамчунин, дар сатҳи асосӣ бо назардошти дар сатҳи зарурӣ ба роҳ мондани корҳои саҳроӣ ва таҷрибавӣ

ичро гардидаанд. Усулҳои таҳлилі ва омори эътимоднокии натиҷаҳоро таъмин мекунад.

Натиҷаҳои асосии диссертатсия дар конференсияҳои гуногуни байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ нашр шудаанд: Конференсияи ҷумҳуриявии илмию назариявӣ дар мавзӯи «Муаммоҳои пайдоиши конҳои канданиҳои фойданоки эндогенӣ», ДМТ, соли 2021; Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи «Муаммоҳои экологии минтақаҳои табиӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон», Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни, соли 2021; Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Проблемаҳои геология ва коркарди конҳои канданиҳои фойданок» бахшида ба “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (2020-2040)», ДМТ, соли 2024; Конференсияи байналмилалӣ илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи «Тағйирёбии иқлим: пирияхҳо ва захираҳои оби Осиёи Миёна», МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров», соли 2024; Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Масоили геологӣ: дурнамо ва рушди соҳа», Донишгоҳи давлатии Данғара, соли 2024; Конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ «Пирияхҳои Тоҷикистон – манбаи захираи обҳои Осиёи Марказӣ дар шароити тағйирёбии иқлим», ДМТ, соли 2025.

Комиссия таҳқиқоти диссертатсияи унвонҷӯ Кароматуллои Юсуфро омӯхта, мавриди баррасӣ қарор дод ва чунин мешуморад, ки он кори баитмомрасидаи илмӣ-тахассусӣ буда, аз ҷониби унвонҷӯ дар сатҳи баланди илмӣ анҷом дода шудааст. Таҳқиқот ба ҳадафҳои асосии Стратегияву Барномаҳои давлатии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон роҷеъ ба мувофиқ гардонидани натиҷаҳои илмҳои табиӣ ба воқеияти объективӣ созгор мебошад.

Мазмун ва муҳтавои диссертатсия ва автореферати мазкур аз ҷиҳати моҳият ва мазмун ба шиносномаи ихтисоси 1.6.32. Геоэкология мутобиқ мебошад. Ҳамзамон, таҳқиқот ба талаботи феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯйи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дараҷа ва унвонҳои илмӣ дода мешаванд ва бо қарори раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст, мутобиқ аст.

Натиҷаҳои таҳқиқот дар 14 интишороти унвонҷӯ инъикос ёфтаанд, ки аз онҳо 7 ададашро мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

тақризшаванда, ташкил медиҳанд, 7 адади он дар дигар нашрияҳо ва маводи конференсияҳои илмӣ-амалӣ ба чоп расидаанд.

Миқдор ва сифати мақолаҳои дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидаи довталаб ба талаботи Низомномаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва меъёрҳои тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295) пурра ҷавобгӯ буда, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои геология минералогӣ аз рӯи ихтисоси 1.6.32. Геоэкология тавсия карда мешавад.

Комиссияи эксперти диссертатсияи Кароматуллои Юсуфро дар мавзӯи «Ҷанбаҳои геоэкологии таъсири истихроҷи конҳои ангишти нишебии ҷануби қаторкӯҳи Ҳисор ва арзёбии устувории минтақа» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои геология минералогӣ аз рӯи ихтисоси 1.6.32. Геоэкология баррасӣ намуда, дар асоси банди 60 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ

ҚАРОР ҚАРД:

1. Диссертатсияи Кароматуллои Юсуф дар мавзӯи «Ҷанбаҳои геоэкологии таъсири истихроҷи конҳои ангишти нишебии ҷануби қаторкӯҳи Ҳисор ва арзёбии устувории минтақа» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои геология минералогӣ аз рӯи ихтисоси 1.6.32. Геоэкология дар заминаи шӯрои муштараки диссертатсионии 6D.KOA-057 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Институти геология, сохтмони ба заминчунбӣ тобовар ва сейсмологияи АМИТ барои ҳимоя қабул карда шавад.

2. Комиссияи эксперти муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқотиашон ба ихтисоси 1.6.32. Геоэкология мувофиқатдоранд ба ҳайси **муқарризонии расмӣ** пешниҳод менамояд:

– Гулаҳмадзода Аминҷон Абдучаббор – доктори илмҳои техникӣ, директори Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи АМИТ;

– Саидова Дилором Насимовна – номзади илмҳои геология минералогӣ, дотсенти кафедраи географияи иқтисодӣ ва демографияи факултети геоэкология ва туризми МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров».

3. Ба сифати муассисаи пешбар – Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни тавсия дода шавад.

4. Барои ҷойгир намудани эълон оид ба ҳимояи диссертатсия дар сомонаҳои Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон розигӣ дода шавад.

5. Барои ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис (100 адад) ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:

доктори илмҳои биологӣ, профессор,
аъзои шурои диссертатсионӣ

Мамадризохонов А.А.

Аъзоёни комиссияи экспертӣ:

номзади илмҳои геологияю минералогӣ,
аъзои шурои диссертатсионӣ

Лоикзода М.Л.

номзади илмҳои геологияю минералогӣ,
аъзои шурои диссертатсионӣ

Муродзода А.А.

Имзои Мамадризохонов А.А.-ро

тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо, коргузори
ва корҳои махсуси Донишгоҳи давлатии
Хоруғ ба номи М.Назаршоев

Сайдраҳмонов Н.С.

«12» 03 соли 2026

Имзои Лоикзода М.Л.-ро тасдиқ мекунам:

Нозир оид ба кадрҳои Институти
геология, сохтмони ба заминчунбӣ
тобовар ва сейсмологияи АМИТ

Сайдалиева М.

«12» 03 соли 2026

Имзои Муродзода А.А.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Шодихонзода Э.Ш.

«12» 03 соли 2026